

Asia: VN/13333/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (valmistavan opetuksen lisäopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus)

Lausunnonantajan lausunto

Mitä mieltä olette perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksesta?

Esitys toteuttaa hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan mahdollistetaan valmistavan opetuksen jatkuminen kahteen vuoteen tilanteissa, joissa se arvioidaan tarpeelliseksi riittävien kielellisten valmiuksien varmistamiseksi. Valmistava opetus ei nykyisellään riitä varmistamaan kaikkien oppijoiden kielellisiä valmiuksia osallistua perusopetukseen, jolloin lisäopetuksen järjestäminen on perusteltua.

Onko perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus mielestänne tarpeellinen?

Koska monikielisten valmistavaa opetusta tarvitsevien oppilaiden määrä on huomattavassa kasvussa ja maamme tarvitsee maahanmuuttoa tukemaan yhteiskunnassamme vallitsevaa väestönmuutosta ja työvoimapulaa, sekä perusopetuslain oppimisen tuen järjestelmä edellyttää jokaisen oppijan tuen tarpeisiin vastaamista heti tuen tarpeen ilmetessä, myös valmistavan opetuksen lisäopetus on perusteltua. Erityisesti monikielisten oppilaiden joukossa on tunnistettu runsaasti oppimisen tuen tarpeita. Oppilaan oppijaminäkuva muovautuu heti ensimmäisten oppimiskokemusten yhteydessä ja vaikuttaa oppijan motivaatioon sekä hyvinvointiin ja sitä kautta tulevaan oppimispolkuun. Onkin tärkeää, että monikieliset oppilaat ja ennen muuta kaikkein haavoittuvimmista oloista tulevat oppilaat saavat riittävästi yksilöllistä tukea oppimiseensa ja kasvuunsa, jotta heidän oppimispolkunsa voi jatkua positiivisena suomen- tai ruotsinkielisessä opetukseemme (integroituminen perusopetukseen). Erityistä huomiota tulee kiinnittää riittävään luku- ja kirjoitustaitoon muun oppimisen perustana. Koska niiden omaksuminen on yksilöllinen prosessi ja oppilaiden osaamisen tasot ovat hyvin erilaisia, valmistavan opetuksen lisäopetuksen määrän ja opetuksen keston tulee joustaa yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Karvin tunnistamat valmistavan opetuksen haasteet ovat relevantteja. Valmistavan opetuksen sekä sen lisäopetuksen käytänteiden tulee olla yhdenvertaisia ja tasa-arvoisesti saavutettavissa opiskelijan asuinpaikasta riippumatta ja opetuksessa tulee toteuttaa kielitietoista pedagogiikkaa. Kuntien ja koulutuksen järjestäjien tulee vastata kielitietoisen pedagogiikan tasa-arvoisesta jatkumosta integroitumisen jälkeen.

Onko perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitusratkaisu toimiva?

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen kohdennetut resurssit ovat kansantaloudellisesti erittäin järkevä investointi, joka todennäköisesti maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin parantaessaan yksilöiden mahdollisuuksia toimia jatkossa yhteiskuntamme täysivaltaisina ja ”tuottavina” jäseninä. Karvin arvioinnissa korostuu valmistavan ja lisäopetuksen vaatima resursointi sekä opettajien ja koulujen johdon täydennyskoulutuksen tarve toimivien ja vaikuttavien käytänteiden kehittämiseksi. Nämä opettajien koulutustarpeet tulee ottaa huomioon resursoinnissa. Nähtäväksi jää, kuinka hyvin esitetty kiinteä määräraha pystyy tarpeisiin vastaamaan.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korottamista koskevaan osuuteen esityksessä?

Aamu- ja iltapäivätoiminta takaa suurimmalle osalle koulunsa alkavia oppilaita turvallisen aamun tai iltapäivän koulutetun henkilökunnan parissa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut ovat sinänsä maltillisia ja esitetty korotus on linjassa viimeaikaisen palkkakehityksen kanssa. Oppilaalle tulee edelleen turvata mahdollisuus osallistua aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaan huolimatta sosioekonomisesta taustastaan tai esimerkiksi kielisyydestään. Maksujen perimättä jättämis- tai alentamismahdollisuus on tärkeä periaate, jonka toteutumista on myös seurattava.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen indeksisäännöstä koskevaan osuuteen esityksessä?

-

Onko teillä muuta lausuttavaa esitysluonnoksesta (esim. vaikutusarvioinnit)

‘Esityksellä täsmennettäisiin myös perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaaksi ottamista niin, että opetukseen voisi osallistua vain ulkomailla syntynyt maahanmuuttotustainen oppilas.’, s.12

Näemme, että edellä oleva täsmennys saattaa haitata oppilaan tasa-arvoa, sillä Suomessa maahanmuuttajaperheisiin syntyneiden lasten joukossa saattaa olla lapsia, jotka osallistuvat vasta esiopetukseen ja heidän vanhempiansa kotikieli ei ole tukemassa suomen tai ruotsin kielen oppimista. Heillä tulisi olla mahdollisuus osallistua sekä valmistavaan opetukseen sekä sen lisäopetukseen.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota vain kielellisiin valmiuksiin kapeasta näkökulmasta. Arvioinnin perusteena olevat kielitaitokäsitykset ovat kuitenkin merkittävässä asemassa arvioinnin osuvuuden ja vaikuttavuuden näkökulmasta.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Liite JYUn lausuntoon valmistavan opetuksen lisäopetuksesta ja aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuista.pdf](#)

Havila Marjo

Jyväskylän yliopisto - Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta